

Letnia Scena Teatralna w Wyszku

27-28 września, Wyszowski Ośrodek Kultury "Hutnik"

[Spektakle](#)

[Recenzje](#)

[Festiwale](#)

[Wydarzenia](#)

[Portrety](#)

[Wątki](#)

[Teatralia](#)

[Na uboczu](#)

Szajna ciągnie Rzeszów w górę

Rozmowa z Janem Nowarą, dyrektorem Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie

W plebiscycie rzeszowskiej edycji „Gazety Wyborczej”: „25 lat Rzeszowa – najważniejsi ludzie i wydarzenia”, w gronie ludzi kultury najwięcej głosów zebrał Józef Szajna, pochodzący z Rzeszowa jeden z najważniejszych reformatorów teatru w poprzednim stuleciu. W mieście stoi skonstruowana przez niego rzeźba – przesłanie „Przejście 2000”. W Teatrze im. Wandy Siemaszkowej znajduje się w repertuarze jego ostatni spektakl „Deballage”. A także „Szajna – Galeria”, stała ekspozycja jego dzieł podarowanych Rzeszowowi.

O czym świadczy tak wysoka lokata w sześć lat po śmierci artysty, w plebiscycie z udziałem młodych ludzi, nierzadko mających już inne wzorce kulturowe?

Takie wyróżnienie po latach, ekscentrycznego i niegdyś awangardowego artysty, jest wyrazem rosnących kulturowych aspiracji, zwłaszcza młodych rzeszowian. Zdają sobie

sprawę, że ich miasto może być rozpoznawalne na mapie kultury dzięki twórczości, która ma wymiar uniwersalny. Rzeszów pięknie i znacząco się rozwinął jako aglomeracja – widzę to po 12 latach mojej nieobecności tutaj. Ale tym mocniejsza jest potrzeba, żeby to miasto promieniowało wartościami wysokiej kultury. Stąd w plebiscycie obecność takich nazwisk, jak Szajna i Kilar, obu związanych korzeniami z Rzeszowem, którzy tworzyli potem w najważniejszych centrach kulturowych Polski, a ich sztuka stała się wartością w wymiarze światowym.

Do czego taka okoliczność zobowiązuje Teatr im. Wandy Siemaszkowej, który jako opiekun „Szajna – Galerii” jest szczególnie upoważniony do zajmowania się Szajną? Za minionej dyrekcji można by mieć w tej kwestii sporo do życzenia. Czy to się zmieni?

Mam osobisty imperatyw związany z postacią profesora Szajny, który na trwale zagościł w moim myśleniu o teatrze. Spotykałem się z nim dwukrotnie w dwu różnych okresach i za każdym razem mogłem zaczerpnąć z tych spotkań coś bardzo istotnego. Po raz pierwszy, kiedy jako konsultant programowy Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu redagowałem album jubileuszowy i wśród znaczących postaci, znalazł się w nim także Józef Szajna. Właśnie w Opolu stawiał on pierwsze kroki jako scenograf, a potem, już jako dojrzały artysta, razem z Jerzym Grotowskim – również rzeszowianinem – współtworzył głośny spektakl Teatru 13 Rzędów – „Akropolis” według Wyspiańskiego. Po raz drugi spotkałem tego wielkiego kreatora w czasie mojego krótkiego dyrektorowania przed 12 laty w Teatrze im. Wandy Siemaszkowej, w którym już istniały „Szajna – Galeria” i jego autorski spektakl, „Deballage”. Mistrz pojawiał się wtedy w Rzeszowie często i kiedy rozmawialiśmy, czułem jego ogromne wsparcie dla mojego myślenia o bardziej wyrazistym zaznaczeniu naszego Teatru na mapie Polski.

A czy istnieje imperatyw bardziej ogólny?

Rzecz jasna, jest jeszcze inny imperatyw. To myślenie plastyczne o teatrze, znakowe i estetyczne. I ten imperatyw spowodował, że w programie nowego festiwalu, czyli Rzeszowskich Spotkań Teatralnych, które od tego roku będą już nosiły nazwę Festiwal Nowego Teatru, od roku 2015 pojawi się po przerwie cykl „Multimedia Szajna Festiwal”, w nieco innym wymiarze. Rozmawiałem na ten temat z Leszkiem Mądzikiem, który był szefem artystycznym dwóch edycji Festiwalu Scenografów i Kostiumografów VizuArt w Rzeszowie. Zaproponowałem, żeby „Multimedia Szajna Festiwal” był rodzajem kreacji pomiędzy performance’em, plastyką i teatrem, a więc gatunkiem twórczości, w której Mądzik porusza się doskonale. Przestrzenią dla tych działań, a wręcz idealnym do tego miejscem jest „Szajna – Galeria”. Zależy mi żeby „Szajna – Galeria” poza upamiętnianiem Szajny była miejscem zdarzeń artystycznych inspirowanych jego myśleniem o teatrze. Chciałbym doprowadzić do tego, żeby „Szajna – Galeria” zaistniała także w wymiarze wirtualnym. Przenieść obrazy i obiekty Szajny w wymiar 2D i 3D, tak, żeby do jego galerii można było wejść wszędzie, będąc w Nowym Jorku, Tokio czy Londynie. Wirtualizacja Szajna – twórczości mogłaby z kolei stać się inspiracją do prowadzenia lekcji na temat współczesnego teatru. Czyniąc z Józefa Szajny głównego patrona tego zamierzenia, myślę o organizowaniu także projekcji i wykładów sztuki inspirowanych dorobkiem artystycznym Jerzego Grotowskiego i Tadeusza Kantora (pierwszy z nich również jest rzeszowianinem, drugi urodził się w Wielopolu Skrzyńskim niedaleko Rzeszowa).

Czy nie sądzi pan, że trochę przeżyła się forma dotychczasowej aranżacji „Szajna – Galerii”? Że nadto jest osadzona w formule tradycyjnego muzeum?

Absolutnie się z panem zgadzam! Dziś eksponowanie sztuki w sposób nowoczesnie atrakcyjny jest możliwe tylko z pomocą aranżacji, które zawierają w sobie pierwiastek teatralny, filmowy – z jednoczesnym użyciem elektroniki, światła i dźwięku, dzięki którym możemy się przenieść w inną rzeczywistość. W Rzeszowie powinna znaleźć się nowa przestrzeń, która umożliwiałaby eksponowanie dzieł Szajny w sposób multimedialny i nowoczesny. Nasz teatr, na poddaszu, gdzie mieści się „Szajna – Galeria”, takich możliwości nie ma. Ale z pewnością zmieni się to, kiedy przestrzeń teatralna „Siemaszkowej” ulegnie rozbudowie. Do czego koniecznie trzeba dążyć nie tylko ze względu na „Szajna – Galeria”, lecz z powodu wyzwań, przed którymi staje dzisiaj nasz Teatr. Jego rozwój i ekspansję ogranicza ciasna kubatura i przestarzała technika zabytkowych budynków, przy ulicy Sokoła. Ale niezależnie od tego trzeba podkreślić, że „Szajna – Galeria” jest na trwale związana z Rzeszowem. Gwarantuje tę przynależność między innymi ruch, który wykonała ostatnio wojewoda podkarpacki, pani Małgorzata Chomicz-Śmigieliska, wpisując „Szajna – Galeria” do rejestru zabytków regionalnych. To ostatecznie potwierdza, że jej zawartość jest częścią dziedzictwa podkarpackiego i nikt, nawet gdyby wpadł na taki pomysł w Warszawie, nie będzie mógł powiedzieć: Proszę nam te dzieła przekazać, ponieważ tworzymy w stolicy galerię Szajny! Ta część dorobku, którą mistrz Szajna podarował swoim rodakom, pozostanie na zawsze wartością kulturową regionu, zresztą tak samo, jak sama postać wielkiego kreatora nowego teatru.

Andrzej Piątek

[Dziennik Teatralny Rzeszów](#)

12 lipca 2014

Teatry

[Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie](#)

Portrety

[Jan Nowara](#)

[Rozwiń](#)

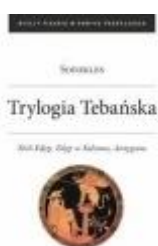
[Drukuj stronę Powiększ czcionkę](#)

[Kalendarium](#) **[Słowo na dziś](#)** **[Teatr PR](#)** **[Za kulisami](#)** **[Książki](#)** **[Teatralne blogi](#)** **[Zagranica](#)** **[Dramat](#)** **[Patronaty](#)** **[Wystawy](#)** **[Konkursy](#)** **[Teatry i instytucje](#)** **[Archiwum](#)** **[Archiwum trailerów](#)** **[Archiwum wityn](#)**

Książka tygodnia

[Trylogia Tebańska](#)
Wydawnictwo Sic!
Sofokles

Trailer tygodnia

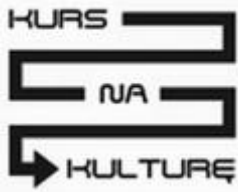
[Jesus Christus Superstar](#)
Zbigniew Macias

Witryna miesiąca

[Gliwicki Teatr Muzy...](#)
<http://www.teatr.gliwi...>

Przyjaciele

[Kurs na kulturę - ...](#)

<http://www.kursnakulture.pl/>

Informacje

[Aktualności](#) [Recenzje](#) [Festiwale](#) [Wydarzenia](#) [Portrety](#) [Wątki](#)

O Teatrze

[Spektakle](#) [Teatralia](#) [Zagranica](#) [Na uboczu](#) [Słowo na dziś](#) [Kalendarium](#) [Konkursy](#) [Wystawy](#)

Nasz Teatr

[Za kulisami](#) [Teatralne blogi](#) [Przyjaciele](#)

Polecamy

[Patronaty](#) [Książka tygodnia](#) [Trailer tygodnia](#) [Witryna miesiąca](#)

Inne

[Teatr PR](#) [Dramat](#) [Teatry i instytucje](#)

Archiwum

[Archiwum](#) [Archiwum trailerów](#) [Archiwum witryn](#)

[O nas](#) [Kontakt](#) [Wydawca](#) [Reklama](#) [Regulamin](#) [Współpraca](#) [Zgłoś uwagę](#)

© 1998-2013. DziennikTeatralny.pl

